

Jaargang 2013

<http://www.2dtrilogie.nl/>

<http://www.facebook.com/2dtrilogie>
info@2dtrilogie.nl

2D - kort

**de artikelen,
schrijfoefeningen
en de korte verhalen**

Olivier Sted - 2013

INHOUD

Inleiding	
1x weeks een kort verhaal	5
Schrijfoefeningen	
Spam	7
Goede voornemens #2	8
Duif is dood	9
Zo vader	11
Natte zoen	12
Vet groen	13
Zuidwaarts	14
Pen	15
Corso	16
Korte verhalen	
Infrarood	17
Plaggenhut	20
Speurtocht	21
Erfenis	23
Een fantastische reis	26
Vier seizoenen	29
Zwemkampioen	32
Eiland	34
Artikelen	
Maak optimaal gebruik van een notitieboekje	36
Help, ik ben mijn notitieboekje vergeten!	38
Hoe maak je een boektrailer	40
Hoe verwerk ik een vreemde taal in mijn tekst?	43
Hoe brei ik er een eind aan?	46
Frisse blik	49
Fleece	51

1x weeks een kort verhaal

Toen ik eind 2011 het eerste deel van de 2D-trilogie had afgerond besloot ik één van de schrijftips die ik dat jaar tegen was gekomen ter harte te nemen. Je moet namelijk, wanneer je je eerste manuscript naar een uitgever hebt opgestuurd, niet in afwachting van hun oordeel niks gaan zitten doen. Het is veel beter verder te gaan met schrijven, bijvoorbeeld aan je tweede

boek. Schrijven is namelijk net zoiets als het bespelen van een muziekinstrument. Alleen door te blijven oefenen kom je verder. Nu vroeg ik me indertijd ook af of het me, net zoals al die columnisten in de dagbladen, zou lukken elke week met een stukje op de proppen te komen. Wat als ik een week echt geen tijd had? Hoe moest dat als ik op vakantie was, of ziek? Wat als ik geen inspiratie had? De beste manier om hier antwoorden op te krijgen was gewoon de uitdaging aan te gaan. En ik ben maar wat blij dat ik dat gedaan heb. Het afgelopen jaar zijn met een vaste regelmaat van één verhaal per week op deze website 53 korte verhalen verschenen (en niet 52, het aantal weken in een jaar, zoals ik het in eerste instantie had uitgeteld). Ik heb 2012 dus kunnen afsluiten met een geslaagd experiment.

En nu?

Ik heb de in 2011 geschreven versie van de 2D-trilogie naar een aantal uitgeverijen gestuurd om te polsen of er in dat stadium al geïnteresseerden waren. Tegelijkertijd heb ik het manuscript ook door een aantal mensen laten lezen, ook overeenkomstig één van de opgedane schrijftips. Het verhaal bleek een

“goede eerste versie” te zijn. Met de opmerkingen en tips van mijn proeflezers ga ik dit jaar aan de slag en hopelijk heb ik aan het einde van dit jaar een definitieve versie van het eerste deel van de 2D-trilogie af.

Dit betekent niet dat er op deze website niets meer gaat gebeuren. Via deze site en het eraan gekoppelde Facebook-account zal ik jullie op de hoogte houden van mijn schrijfcarrière. Bovendien betekent de afronding van het “1 kort verhaal per week”-experiment niet dat ik nu helemaal niets meer met korte verhalen doe. Als er één ding is dat ik afgelopen jaar heb geleerd, dan is het wel dat ik me geen zorgen hoeft te maken over een tekort aan inspiratie.

2D - Heel kort

De volgende korte teksten zijn geschreven in het kader van de Januari Schrijfmaand, een korte schrijfcursus op Schrijven Online.

Spam

Spam is irritant.

Jammer genoeg bestaat er iets dat nog erger is en dat zijn de mailtjes die een spammer verstuurt via het adres van je beste vriend zonder dat deze daar weet van heeft.

Ik kreeg een e-mail van onze systeembeheerder. Onze systeembeheerder stuurt alleen mail als hij iets urgents te vertellen heeft, dus ik open het bericht meteen. Als hij in verband met onderhoud over een kwartier de server wil resetten, dan wil ik daarvan op de hoogte zijn.

Dat bleek dus helemaal niet het geval te zijn.

Iemand had via een slinkse weg zijn mailadres gekaapt, zodat het leek alsof niet één of andere internetpiraat, maar onze betrouwbare collega ons dit bericht stuurde. Normaliter verzendt onze systeembeheerder namelijk geen superaanbiedingreageersnel-IloveUklikme-mailtjes rond. En bovendien is zijn Nederlands een stuk beter.

Een vriend vertelde me later dat hij van zijn opa, van wie hij zeker wist dat die nog nooit een computer had aangeraakt, zo'n e-mail had gekregen. Het moet niet gekker worden. Straks krijg ik nog een mailtje van mijn hond.

Ik heb niet eens een hond.

Goede voornemens #2

‘Zou je dat wel doen? Je had toch goede voornemens gemaakt?’
Met tegenzin zet ik de mokkapunt terug in de vitrine van het
wegrestaurant. In plaats daarvan neem ik een yoghurttoetje.

Bij de drankjes hak ik de knoop door. Ik heb zin in mokkataart,
goede voornemens of niet.

Maar het is al te laat. De mokkapunt is weg. Mijn vriendin staat
ermee bij de kassa. Ik merkt hoe ze vooral niet mijn richting op
probeert te kijken.

Ik gooi, nee, ik smijt de klep van de vitrine dicht.
En nog een keer.

Duif is dood

‘Vroeger gebruikten mijnwerkers een kanarie in een kooitje om de aanwezigheid van gas te detecteren. Maar wat moet je doen als je kanarie al boven de grond van zijn stokje gaat?’

Plaf!

‘Tiens, volgens mij viel daar een dode duif naar beneden.’
‘Misschien maakt ze deel uit van de entourage van deze “fancy dressing”, amice.’
De heren kijken rond of één van de bedienden al met blik en veger aan komt snellen.
‘Ah, daar is de champagne.’

Ondertussen een paar blokken verderop.

Plaf!

Ochgut. De duif die daarnet kaarsrecht uit de hemel viel moet wel dood zijn.
‘Kijk, dat is een dode duif,’ vertelt ze haar kind dat bij haar op schoot zit. Dan staat ze resoluut op. Zo’n dooie vogel trekt alleen maar ongedierte aan. In de kliko ermee.

Ondertussen in dezelfde stad.

Plaf!

Hij heeft de lijn los gelaten omdat ook hij anders kletsnat wordt. Zijn hond staat midden in de fontein tegen iets te blaffen.
‘Hector, hierrr!’
Is dat een duif die daar in het water ligt?

Ondertussen in een regenwoud duizenden kilometers zuidelijker.

Plaf!

Verbaasd kijkt ze naar het levenloze lichaampje dat vlak bij haar ligt. Ze legt haar werk weg en raapt de duif op. Tevreden begint ze het dier te plukken, ondertussen de omgeving in de gaten houdend. Misschien valt er nog meer eten uit de lucht.

Ondertussen in een penthouse duizenden kilometers terug noordelijker.

Plaf!

Er is zo'n vieze duif op haar balkon gevallen!
Haar zonnebril en modeblad gaan aan de kant. Ze pakt de krant van haar man en schuift met lichte weerzin de duif over het randje. Daarna waaiert ze de losse veertjes er achteraan.

Ondertussen een aantal verdiepingen lager.

Plaf!

Na een tijdje er bewegingsloos naar te hebben zitten kijken heeft hij het opgepakt. Het lichaampje is nog warm, alsof het midden in zijn vlucht de geest heeft gegeven. Het is vandaag 21 December, niet eens zo'n hele slechte dag om te sterven.

Plaf!

Plaf, plaf!

Plaf, plaf, plaf, plaf!

Zo vader

Het was een Harley Davidson Liberty. Onder de tl-balken blonk de carrosserie als nieuw. Haar man maakte niet alleen van elke poetsbeurt veel werk, hij zorgde er ook altijd voor dat alles van de koeling tot en met de aandrijving perfect was afgesteld. Mocht hij eens een ritje willen maken, dan zou de Harley als een zonnetje rijden.

Mocht.

Sinds dat ongeluk kwam er van motor rijden helaas niets meer, dus was hij gedoemd al zijn tijd met zijn geliefde Harley door te brengen in de werkplaats.

Vanaf deze plek in de woonkamer kon ze de motor al zien staan, zeker nu de deur naar de werkplaats open stond. Haar dochtertje stond op een eerbiedige afstand de motor te bekijken. Altijd als ze haar kwijt was hoefde ze maak een blik in de garage te werpen. Haar poppenwagen stond bij de deur en ze had beer eruit gehaald.

Shirley was hun enige kind. En dat zou ze ook blijven, want door dat ongeluk zat ook een verdere gezinsuitbreiding er niet meer in.

Hij vond het nog het ergste dat zijn Harley nu in de garage weg stond te roesten. Had hij een zoon gehad, dan had hij hem maar wat graag zijn motor kado gedaan.

Shirley merkte dat ze achter haar was komen staan. Lachend draaide ze haar hoofd naar haar om. Toen wees ze naar het motorblok.

‘Carburateur,’ bouwelde ze.

Met een trotse glimlach streelde ze de haren van haar dochtertje.

Natte zoen

‘En, hoe smaakt het bier?’

‘Lekker.’

Ik zie dat hij een iets specifiekere antwoord verwacht.

‘Alsof de branding onder een voorjaarszonnetje mijn voeten kust.’

‘Ik hoop niet dat het bier ook zo zout smaakt.’

‘Oké, laat me dat even herformuleren: alsof een branding van bedauwd gras en opgeklopte jus d’orange over mijn voeten stroomt terwijl in de verte kuikentjes op surfplanken de golven bedwingen.’

‘... Wauw.’

‘Ik vind het alleen een beetje ...’

Ik leeg het glas met een laatste slok.

‘... Een beetje ...’

‘Ja?’

‘Ik vind het inderdaad maar een beetje. Dat flesje is veel te snel leeg.’

Vet groen

Houd je je nu wel aan de schrijfoopdracht? De vorige keer had je weliswaar een hoop leuke reacties, maar je hoort er ook nog wat van te leren. Lees de opdracht nog eens door.

‘Ik weet nog precies wat de opgave is,’ mompel ik tegen mezelf, ‘Een discussie met mijn innerlijke criticus, maximaal 250 woorden.’

Zou je niet even wat eten? Je zit alweer een paar uur non-stop te schrijven. Moet je er echt zoveel tijd in steken? Het hoeft maar een korte tekst te zijn, hoor.

‘Een tekst die tientallen mensen zullen lezen, dus het moet goed in elkaar zitten.’

Tientallen, nou het zijn er eerder gemiddeld tien. Kijk de teller er maar op na.

‘Oké, stil nu. Ik moet me concentreren.’

...

Er loopt iemand de voortuin in! Vlug, ga kijken wie het is.

Mijn pen drukt nog iets harder op het papier.

‘Als ik bezoek heb, dan hoor ik dat wel aan de deurbel. Zeg, hoor je mij ook niet een beetje bij te sturen op verhaaltechnisch gebied?’

Ja.

‘Daar heb ik deze keer dan maar bar weinig van gemerkt.’

Ik leg mijn pen neer.

‘Heb je nog tekstuele opmerkingen voordat ik dit in het net type?’

Ik zou het lettertype van de titel vet en groen maken.

Mijn blik glijdt over het stukje.

‘Verrek, je hebt gelijk.’

Zuidwaarts

De laatste weken was hij veel te druk in de weer geweest. Naast zijn drukke baan had hij echt tijd moeten zoeken om zijn vakantie te kunnen regelen. Het vinden van een geschikt hotelletje was al een crime, hij had gelukkig op tijd in de gaten dat zijn paspoort verlopen was en dat ook zijn koffer aan vervanging toe was. Waren zijn burens op de hoogte dat ze zijn planten water moesten geven? Hadden ze zijn sleutel? Had hij genoeg schone kleren ingepakt?

Gisteravond had hij zich nog zorgen gemaakt over een opkomende hoofdpijn, maar nu aan het ontbijt realiseerde hij zich dat zelfs de kleine pijntjes die hij normaal voelde afwezig waren. Zelfs die eikel van een radiopresentator ontlokte hem nu een glimlach.

Toen hij de tafel afruimde betrapte hij zichzelf er op dat hij voor zich uit zat te neuriën.

Pen

Het is vanochtend fantastisch weer. Ik loop mijn ruime werkkamer in en werp een blik door het verdiepingshoge raam dat een panoramisch uitzicht geeft over het park dat vlak achter mijn huis ligt. Dan ga ik in mijn lichtverende bureaustoel zitten en overzie het tafelblad. Alleen het hoognodige ligt er op. Enkele gelinieerde schrijfblokken, een bakje met pennen en potloden, de afstandbediening voor de CD-wisselaar, woordenboek binnen handbereik, nog wat reservepapier.

Ik rommel wat door het pennenbakje. Waar is mijn pen. Waar is mijn helemaal-naar-mijn-hand-gesleten-lievelingspen. Ik laat me tegen de rugleuning aan vallen. Op de rommelzolder laten liggen, uiteraard.

Even sta ik met mijn pen in mijn hand naar de versleten fauteuil in de hoek van de zolder te kijken. Ik schuif het gordijn voor het raampje open voor iets meer licht. Onder me ligt het park dat vlak achter mijn huis ligt. Ik neem plaats in de armstoel en sla mijn schrijfblok open.

Corso

We waren ervan uit gegaan dat het tijdens de traditionele bloemencorso ook dit jaar weer zonnig zou zijn, anders hadden we wel de watervaste verf gebruikt. Nu stroomde de neerslag in grauw gekleurde stroompjes onze wagen af. Het weinige publiek dat zo dapper was de regen te trotseren week gealarmeerd opzij toen ze de scheefgezakte pop op onze wagen de hoek om zagen komen. De regen probeerde ondertussen tevergeefs de bloemen op de wagen te reanimeren.

Er was gelukkig één troost. Onze groep sleepte de prijs in de wacht voor de mooiste pruilwagen.

Infrarood

Ik zet mijn Galaxy Note op de sluimerstand en berg de stylus op in de daarvoor bestemde uitsparing. Had ik gisteren nog bedenkelijk gekeken naar de schichtige reacties van de beestjes, vandaag hoef ik mijn aantekeningen er niet bij te pakken om te zien dat er wat mis is. Het ene ratje vliegt keer op keer tegen de draadstalen wanden van zijn kooitje, terwijl de ander zenuwtrek-kend zijn kop en voorpoten beweegt en een laag geluid maakt dat ik laboratoriumratten nog nooit eerder heb horen maken. ‘En dat gebeurt natuurlijk weer precies op het moment dat David een dagje vrij heeft genomen.’

Ik sta in ons kantoorje en heb net mijn collega van de situatie op de hoogte gebracht. Ze bijt geërgerd op haar pen.

‘Kunnen we dan zelf helemaal niets doen?’ vraag ik haar, ‘David heeft dan wel gezegd dat hij voor noodgevallen altijd bereikbaar is, maar ik ben bang dat, als we moeten wachten totdat hij hier is, het voor de ratjes al te laat is.’

‘Wat kunnen we doen? David is de enige die precies weet wat er in het serum zit. Hij is de enige die het experiment kan redden.’ Ze pakt haar telefoon en toetst David’s nummer in. Een GSM op het bureau in de hoek gaat over.

‘Verdomme! Hij is zijn mobieltje vergeten.’

‘David!’

Uitgeput laat ik mijn hoofd terug op de grond zakken. De reiskist is vlak achter mijn scooter op de keien terecht gekomen en het gekrijs dat er uit opstijgt gaat door merg en been. Ik zie dat door de klap het kunststof deurtje scheef in zijn scharnieren hangt. Ook de ratten moeten een flinke opdoffer hebben gekregen toen ze met koffer en al van de bagagedrager los zijn geschoten. Als de kooitjes waarmee ik ze in de container heb gezet het maar gehouden hebben.

Een pijnscheut trekt door mijn zij. Ook ik ben hard op de keien terecht gekomen. Als ik ondanks de pijn me toch probeer op

te richten maakt mijn heup geluiden die een heup niet hoort te maken. Ik doe even mijn ogen dicht en wacht totdat het misserlijke gevoel wat weggetrokken is.

Ondertussen is er uit het huis nog steeds geen reactie gekomen. Vanaf waar ik lig kan ik de voordeur net zien, maar David bevindt zich zo te merken niet binnen gehoorsafstand in huis. Hij zit waarschijnlijk achter in zijn tuin op het terras met de schel van de draadloze deurbel naast zich op tafel. Vrije dag of niet, hij zal zorgen dat hij steeds bereikbaar is.

Ik weet dat in de oprit voor zijn huis een rare bocht zit, ik ben hier al een paar keer eerder geweest. Maar opgejut door het lawaai achter me ben ik veel te hard de oprit opgeracet. Ik probeer een arm te bewegen en een pijnscheut beneemt me even de adem. Weer kijk ik benauwd naar de kist die toch nog veel te dicht bij me ligt, want het krijsende gepiep is in volume toegenomen. Dan hoor ik twee rattenlichaampjes tegen de binnenkant van de reiskist vliegen. Hun kooitjes hebben het dus toch begeven. Zwetend klauw ik in de grond terwijl vlak boven mijn hoofd gillend en krassend het gevecht voortduurt. De kreet van één van de beestjes stopt abrupt en vervolgens hoor ik alleen mijn eigen gejaagde ademhaling.

Ik wordt opgeschrikt door geknaag dat uit de container klinkt. Door de kier naast het deurtje zie ik af en toe tanden en kleine scherpe nageltjes tevoorschijn komen, vergezeld door het lage geluid dat ik ook al in het lab hoorde. Ik moet hier weg. Bij het plaatsen van de kooitjes in de transportkist was het al een hele toer niet door de ratjes gebeten te worden. Ik heb nooit geloofd dat ratten kunnen vliegen, maar wat laatst een ontsnapt exemplaar in het laboratorium deed zat daar niet ver naast.

Met opeengeklemd tanden lukt het me mijn Galaxy Note uit de scootertas te halen. David's GSM ligt dan wel op kantoor en hij is niet in het bezit van een vaste telefoonaansluiting, maar hopelijk heeft hij zijn chat-verbinding open staan. En eventueel kan ik de tablet gebruiken om de rat ermee van me af te slaan. Het scherm licht op en ik kijk naar het knipperende netwerk-icoontje. Na enige tijd verschijnt daar een rood kruisje overheen. Geen

bereik.

Ik onderdruk een snik. Dit is te absurd voor woorden. Hier lig ik op zijn oprit, gewond en gestrand in het zicht van de haven. Zich onbewust van het feit dat ik zo meteen aangevallen zal worden door een hondsdolle rat zit David op nog geen twintig meter afstand van het mooie weer te genieten, waarschijnlijk met de schel van zijn ...

Bevend schuif ik mijn vinger over het scherm. Ik heb een keer een verzameling drivers voor de infraroodpoort van mijn Galaxy Note gedownload. Ik open het mapje en ben toch nog enigszins verbaasd als ik tussen de stereo- en televisiesets ook merken van enkele draadloze deurbellen zie staan.

De Galaxy Note, je kunt er ook mee bellen.

*Dit verhaal heeft meegedaan aan de Samsung-Orwell
Schrijfwedstrijd van Schrijven Online.*

Plaggenhut

Dit weekend had ik mijn irritante Britse achterneefje op bezoek. Ik nam hem mee naar het Openluchtmuseum, gewoon om hem te stangen.

Ik honderduit vertellen: 'Kijk, en dit is een plaggenhut.'

Verveeld sjokte hij achter me aan: 'Lame.'

'Goed zo,' zei ik opgewekt, 'Het wordt inderdaad ook wel een leemhut genoemd.'

Speurtocht

“Tenminste houdbaar tot: zie bovenzijde” staat er op de verpakking. Ik heb het altijd al een vreemde zinsconstructie gevonden. Dat heb je met formuleringen waarin een gebiedende wijs op de plaats staat waar je een tijdsaanduiding zou verwachten. Het is maar goed dat er een dubbelepunt tussen staat.

Met bovenzijde zal men logischerwijs wel de bovenzijde van de verpakking bedoelen, dus kijk ik om te beginnen op de bovenzijde van de verpakking. Bingo. Daar staat inderdaad iets: “Tenminste houdbaar tot: zie bovenkant.”

Nu had ik op de voorkant van de doos al een kommetje met melk zien staan waar de cruesli vanuit het pak overdadig en in slow-motion in gegoten wordt. Je zou er zomaar trek van krijgen. Ik gaap maar eens, ze moeten me zo vroeg in de ochtend niet met dit soort dingen lastig vallen, en kantel de verpakking. In kleine lettertjes, alsof ze onder het witte bakje weg proberen te kruipen, staat een korte tekst: “Zie rechts.”

Mijn pak melk en mijn kommetje staan nog steeds onaange-roerd voor me op tafel. Toch kijk ik eerst onder de kom die op het karton staat. En ja hoor, daar staat de volgend aanwijzing: “08:14:13?.

Kijk, daar hebben we al wat meer aan. De achtste van dit jaar. Maar de veertiende maand? Dat klopt toch niet? Of wacht, ook hier staan dubbelepunten, dus gaat het hier om een tijdsaanduiding.

Ik kijk op mijn horloge. Het is net zestien minuten over acht.
Hmm.

Ik open de doos en scheur het plastic. Voorzichtig hang ik mij neus erboven. Het ruikt naar plastic. Aangezien ik een budgetverpakking van een onbekend merk heb gekocht tot zover niets alarmerends. Toch vertrouw ik het nog niet helemaal en besluit eerst de cruesli in plaats van de melk in mijn kommetje te doen. Dartel stuiten de brokken het witstenen bakje in. Of toch niet zo dartel als dat ze dat op andere ochtenden deden. En ook de kleur van de gedroogde stukjes appel komen me niet bekend voor. Ik buig me voorover om opnieuw de geur te keuren en zie kleine groene haartjes.

Zie je wel. Het is maar goed dat ik eerst de houdbaarheidsdatum heb gecontroleerd.

Erfenis

Ik parkeerde net mijn vrachtwagen tegen de bank toen mama de woonkamer in liep.

‘Lieverd, hier is iemand die even met je wil praten.’

In de deurpost achter haar stond een man. Een grote man in uniform. Mijn vrachtauto schoot spontaan op de rem.

De man nam zijn pet af, liep de kamer in en ging met een vriendelijke glimlach voor me op zijn hurken zitten.

‘Dat is een mooie Meccano-auto die je daar hebt.’

Ik sloeg mijn ogen neer en reed mijn vrachtwagen half onder de bank.

‘Die heb je vast van je vader gekregen, is het niet?’

Ik knikte en keek hoe de vingers van mijn ene hand over de tegelvloer wreven.

‘Ik ben een vriend van je vader,’ ging hij op ernstige toon verder,

‘Je weet waar je vader nu is?’

‘Die is in de hemel,’ zei ik zachtjes. Voorzichtig keek ik naar de goudkleurige knopen van zijn jas.

‘Ik heb je vader leren kennen toen we samen ons land verdedigden. Hij had het vaak over jou. Hij heeft me gevraagd of ik, mocht het nodig zijn, dit aan je wilde geven.’

Hij haalde iets uit één van de zakken van zijn imposante jas.

Toen hij zijn hand geopend voor me hield zag ik dat er een goudkleurig klokje in lag. Hij pakte het kettinkje dat eraan vast zat en tilde het op. Draaiend hing het kleinood tussen ons in.

‘Dit is een heel bijzonder horloge. Het is nog van jouw opa geweest. Die heeft het meegenomen toen hij in de Eerste Wereldoorlog naar het front moest. Als dokter maakte hij de ge-

wonde soldaten beter. Dat moest hij ook doen toen hij door de vijand gevangen werd genomen. Omdat hij bang was dat ze het horloge anders af zouden pakken verstopte hij het op een plaats waar de vijand het nooit zou vinden.'

Mijn ogen waren van het klokje omhoog gedwaald en ontmoetten de zijne.

'Weet jij waar hij het verstopt had?'

Ik schudde mijn hoofd.

'Hij verstopte het in zijn pot met maden,' hij glimlachte even,

'Weet jij waar hij die maden voor gebruikte?'

Vragend keek ik hem aan. Wat waren maden eigenlijk?

'Met die beestjes maakte hij de wonden van de soldaten schoon.

Maden eten namelijk rottend vlees op.'

Ik besloot weer naar het klokje te kijken.

'Zo is dit horloge veilig de Eerste Wereldoorlog doorgekomen.

Toen de Tweede Wereldoorlog begon heeft ook jouw vader het horloge mee naar het front genomen en ook hij heeft het moeten verstoppen toen we in handen vielen van de vijand. Kun jij raden waar jouw vader het horloge verstopt had?'

Ik probeerde me te herinneren hoe hij de inhoud van het glazen potje had genoemd.

'Jouw vader was geen dokter, dus hij had geen pot met maden bij zich. Nee, hij heeft dit horloge maandenlang verstopt in zijn bips, dag en nacht.'

Ik keek hem met ontzag aan. Zelfs 's nachts. Wauw.

'Je vader is tijdens zijn gevangenschap ziek geworden en uiteindelijk heeft hij dit horloge aan mij gegeven. Daarna heb ik het op mijn beurt een paar maanden in mijn bips verstopt.'

Ik ging even verzitten omdat mijn voet begon te slapen.

'Maar nu is de oorlog afgelopen en ben ik naar jou gekomen.'

Hij ging iets rechter zitten en trok een officieel gezicht.

'Het is voor mij een grote eer je dit speciale horloge te overhandigen, zodat ook jij het door zal kunnen geven aan jouw kinderen.'

Hij gaf me een knipoog en liet het klokje in mijn geopende hand vallen.

Het volgende moment viel het stuk op de tegelvloer.

Ik had namelijk in een reflex mijn hand teruggetrokken. Met opgetrokken neus keek ik naar hem op.
'Vies,' zei ik.

Als ik later groot ben wordt ik vrachtwagenchauffeur en geen dokter. En ook geen soldaat.

*Dit verhaal heeft meegedaan aan de boekenwekschrijfwedstrijd
"Gouden tijden, zwarte bladzijden".*

*(Vrij naar Tarantino's "Pulp fiction")
(Heel vrij)*

Een fantastische reis

Eindelijk is het zover. Eergisterenavond had Zivo, mijn mentor, me bij zich geroepen om me te vertellen dat ik er klaar voor was. Hij kon me op luit niets meer bijleren, dus werd het tijd dat ik de wijde wereld in trok om andere mentoren te zoeken. De volgende ochtend reserveerde ik direct een plaats in de diligence en pakte mijn bezittingen in. Behalve mijn luit. Deze haal ik steeds als eerste uit mijn knapzak en ik stop hem er altijd als laatste in.

Ik kijk mijn kamertje rond. Zo meteen zal de postkoets vanaf het marktplein vertrekken en zal ik dit kamertje en waarschijnlijk ook mijn geboortedorp Phyzee nooit meer zien. De wijde wereld in. Het klinkt eng, gevaarlijk en het heeft de laatste weken een enorme aantrekkingskracht op me gekregen.

Ik heb nog niets van de wereld gezien. Zelfs het fort dat we vanuit Phyzee kunnen zien liggen heb ik nog nooit bezocht. Hopelijk stopt de diligence even als we er langs rijden. Maar het is evengoed mogelijk dat we er vandaag geen post hoeven af te geven of passagiers hoeven op te pikken. Hier in de herberg heb ik van rondreizende handelaars gehoord dat er door het woud achter het fort een kloof loopt. Iedereen zal moeten uitstappen omdat de postkoets daar niet overheen kan. Ik kan me voorstellen dat de mensen in het bos een soort van kraan hebben gebouwd waarmee ze reizigers naar de overkant kunnen tillen. Waarschijnlijk maar twee personen per keer, exclusief bagage. Maar ik heb nauwelijks bagage bij me en zelf weeg ik ook niet veel, dus heb ik de kans dat ik tijdens de overtocht met een medepassagier aan de praat raak die een zeilbootje blijkt te hebben

en me wel een lift wil geven. Hij vertelt me dat er langs de rivier een paar steden liggen die ik gezien moet hebben, maar niet dat hij een steenverzameltic heeft. Op zijn grote zeiljacht waar hij vroeger mee rondvoer was dit niet erg, maar in combinatie met het bootje dat hij nu bezit is het vragen om problemen.

Op die manier ontdekken we dat de stad waar we net langsvaren vlak onder de waterspiegel een verborgen toegang heeft die uitkomt in de paleiselijke tuinen. De huidige koning houdt echter niet zo van wandelen, zodat wij er het rijk alleen hebben. Door de afwezigheid van enig koninklijk gezag heeft de tuinman er de laatste jaren met zijn pet naar gegooid waardoor het in de tuin een wildgroei aan vreemdsoortige planten is geworden. We ontdekken dat de vruchten van een klimop je levitatieve overstraalkrachten geven wat het klimmen in bomen kinderspel maakt.

Mijn compagnon besluit met de vruchten een handeltje op te zetten, ik neem er een paar van mee voor onderweg.

In de volgende stad waar ik kom hoor ik dat een vooraanstaande familie een bruiloftsfeest geeft. De familie is zo invloedrijk dat ze er de hele stad voor op hun kop kunnen zetten, maar dat vinden de bewoners niet erg. Die hebben wel zin in een feestje. Ik ga naar het huis van de familie om ze mijn muzikale kwaliteiten aan te bieden, maar ik kom niet langs het zwaarbewaakte hek. Ik sluip achterom naar de stallen en weet met behulp van een klimopvrucht op de eerste verdieping te komen. In één van de kamers is men druk aan het vergaderen. Ik besluit indruk te maken door al spelend binnen te komen. De vader des huizes blijkt echter niet de voorbereidingen van het huwelijksfeest aan het doornemen te zijn, maar de bestorming van een concurrerend stadje. Het overleg is weliswaar meteen verstomd bij mijn binnenkomst, maar ik heb de overzichtskaart aan de muur zien hangen, dus lijkt het de familie het veiligst dat ik gevangen wordt gehouden. Dat wil zeggen, ik mag vrij rondlopen, wordt voorzien van eten, drinken en een slaapplek, maar ik mag niet naar buiten. Wel staan ze er op dat ik tijdens

het huwelijksdiner een optreden geef. Hierbij weet ik de bruid zo te roeren dat ze me helpt te ontsnappen door me mijn geconfisqueerde klimopvruchten terug te geven.

De weken daarna mijd ik de grote steden voor het geval de familie een zoektocht naar me op touw zet. Ik bezoek vele schilderachtige dorpjes en leer een hoop nieuwe liedjes van de plaatselijke bevolking. Ik ontdek dat een aantal van deze wijsjes over hetzelfde onderwerp gaan en door de liedteksten te combineren weet ik de exacte locatie te vinden van een krater waar een aantal decennia geleden iets enorms neergestort moet zijn. Als ik de krater afdaal en mijn luit aansla blijken de rotswanden een geweldige akoestiek te hebben. Ik zie het al helemaal zitten de krater tot een muziektheater om te toveren als op dat moment de grond openscheurt. Mijn spel heeft één of ander wezen wakker gemaakt. Een gesnauwde kop aan een lange hals komt tevoorschijn en de spitse oren draaien als eerste mijn kant op. Terwijl het op gevleugelde poten mijn kant op kruipt probeer ik wijs te houden, want het lijkt mijn muziek wel mooi te vinden. Het wezen blijkt zelfs zó verzot te zijn op de klank van mijn luit dat het me lukt met hem mee te vliegen en zo een prachtige stad op een eiland ver buiten de kust te bereiken. Daar ontmoet ik vele muzikanten van overal ter wereld en met hun hulp wordt ik de beste luitspeler van het continent.

Er wordt op de deur geklopt. Mijn mentor Zivo stapt binnen. 'De postkoets kan elk moment vertrekken. Zou je niet eens gaan?'

Ik kijk dromerig op, de luit nog steeds in mijn handen. 'Ik ben net terug.'

*Dit verhaal heeft meegedaan aan de
Fantasyval-schrijfwedstrijd "Fantastische Reis".*

Vier seizoenen

Het is een zwak geluid, maar ik schiet wakker omdat het een menselijk geluid is.

Terwijl ik met één been die onder de tak bungelt mijn evenwicht bewaar draai ik me om. Onder me zie ik niemand. Wel staat er een vreemdsoortig grijs beest bij de boomstam, maar daar kan het geluid niet vandaan komen. Het dier staart me met grote gitzwarte ogen aan. Door de opgekrulde mondhoeken lijkt het me vriendelijk toe te lachen en zoals het daar staat is het een gemakkelijk doelwit. Voorzichtig pak ik een pijl, richt de punt tussen zijn derde en vierde nektervel en span mijn boog.

‘Lekker geslapen?’

De pijlpunt heeft zich niet bewogen, maar in mijn armen en rug hebben opeens alle spieren zich aangespannen. Het geluid kwam van onder me.

‘Vreemde plaats om te gaan liggen slapen, voor een mens dan.’ Het is net alsof de stem synchroon klinkt met de lipbewegingen van het langharige dier.

‘Je kunt praten?’

‘Natuurlijk.’

Geen twijfel mogelijk. Het is het wezen onder me dat tegen me spreekt. Een korte tijd staren we elkaar zwijgend aan. Dan laat ik me van mijn tak glijden. Ik beseft dat ik hiermee tegen de gouden regel van de krijgers zondig, maar ik moet het dier van dichtbij bekijken voordat ik het neerschiet. Terwijl ik op de grond plof houd ik de pijl iets onder de kin van het schepsel gericht. Ook het beest houdt zijn ogen op me gevestigd, maar zijn glimlach blijft beminnelijk. Ik schat dat mijn familie er een week van zal kunnen

eten.

‘Wat ben je eigenlijk?’

‘Ik ben een vierseizoensbeest,’ antwoordt het vriendelijk. ‘Ik ben op doorreis, met de zon mee, zagezegd.’

‘Een vierseizoensbeest?’ Ik zie dat het op zijn achterwerk is gaan zitten. Zijn achterpoten zijn verdwenen onder de lange haren. ‘Zo worden we genoemd omdat we er elk jaargetijde anders uit zien.’ Even richt het zijn slappe oren iets op, alsof het zich wil verontschuldigen voor dit wispelturige gedrag.

‘In deze tijd van het jaar zijn we lichtgrijs, maar in de zomer is onze vacht bruin en zijn onze haren korter. In de herfst wordt het weer langer en donkerder om in de winter,’ even zie ik tussen zijn lippen tanden blinken, kleine scherpe tanden, ‘spierwit en superdonzig te worden.’ Tevreden knijpt het zijn ogen half dicht. Even meen ik het zwart van zijn ogen een groene tint te zien krijgen. ‘Leuk verhaal,’ zeg ik onbewogen. ‘Lopen er hier nog meer vierseizoensbeesten rond?’

Onwillekeurig heb ik de pijlpunt iets omhoog geheven. Het beest lacht me nog steeds allercharmantst toe, maar in een reactie op de beweging van mijn boog heeft het de klauwen van zijn voorpoten ontbloot. De lange nagels hebben kleine voren in de stugge humus getrokken.

‘Dan had je de rest van ons waarschijnlijk allang gezien,’ het knikt even naar mijn in aardekleuren beschilderde borstkast, ‘Wij hebben niet zo’n goede schutkleur als jij.’

Even heb ik de illusie dat het dier voor me tijdens ons gesprek kleiner is geworden. Ik beweeg mijn hoofd iets opzij en zie tot mijn schrik dat ik het me niet verbeeld. De verbreding in zijn onderlichaam waar zijn achterpoten onder zijn flankharen verscholen zitten is verdwenen.

‘Waarom ben je jezelf aan het ingraven?’ bijt ik hem toe. De pijlpunt staat nu tussen zijn grote glanzende ogen gericht.

‘O, gewoon. Verdedigingsmechanisme.’

Gouden krijgsregel nummer één: zorg altijd voor rugdekking. Of dit nu in de vorm van een medekrijger of een boomstam is,

zorg altijd dat je weet wat er achter je gebeurt. Van deze regel afwijken voor zoiets als nieuwsgierigheid is gewoon *dom*.

Ik keer me om, maar kan de glinsterende angel aan de lichtgrijs behaarde staart die achter me uit de grond omhoog steekt niet meer ontwijken. Het raakt me tussen mijn derde en vierde nek-wervel.

Zelfs mijn hoofd kan ik niet meer bewegen, waardoor ik gedwongen ben naar het bladerdak boven me te blijven kijken. De grote vriendelijke kop van het beest verschijnt in mijn blikveld. Het lacht zijn kleine puntige tanden bloot en maakt het geluid waar ik wakker van ben geworden: 'Mjam, mjam.'

Zwemkampioen

Gewoon je neus dichtknijpen, je adem inhouden en gáán. Het galmt nog na door het zwembad. Ze kijkt naar het rimpelende water onder haar en naar de lijnen op de tegelvloer daar weer onder. ‘Kom op, waar wacht je op?’ Haar moeder staart haar met wijd opengesperde ogen vanaf de kant aan. Ze hoort haar vriendinnetjes achter haar giechelen.

‘Schijterd,’ laat één van de jongens weten. Haar moeder doet er op dat moment nog een schepje bovenop: ‘Ben jij nu een echte van der Wet?’ Laat ik het maar doen, denkt ze gelaten, dan ben ik er tenminste vanaf. Met een alles behalve gracieuze plons duikt ze het wedstrijdbad in.

Haar badpak ligt in een teiltje in de badkamer. Zo spoel je het chloor er uit zegt mama. Dan gaat je badpak langer mee, zegt mama, en dan heb je er langer plezier van.

Mama staat beneden in de keuken het avondeten klaar te maken. Klossend loopt ze de trap af en opent de keukendeur.

‘Mam, wat eten we vanavond?’

Het is eigenlijk onzin dat ze het vraagt. De hele keuken stinkt er naar.

‘Spruitjes,’ moeder kijkt haar over haar schouder aan, ‘en koletten. Daar wordt je een grote sterke zwemkampioen van.’

‘Maar we zouden vandaag macaroni eten,’ zegt ze beteuterd.

‘O ja?’ haar moeder heeft zich weer over de pannen gebogen,

‘Wel, volgende week heb je een wedstrijd, dus je kunt alle voe-

dingsstoffen goed gebruiken.'

Ze kijkt naar de damp die vanonder het deksel ontsnapt. De koteletten sissen en sputteren.

'Ik ga bij Marloes eten,' zegt ze opeens resoluut. Ze stapt de gang in en trekt de keukendeur achter zich dicht.

Gewoon je neus dichtknijpen, je adem inhouden en gáán.

Eiland

Langzaam komt hij overeind. De witte vlekken voor zijn ogen zijn grotendeels verdwenen en het lukt hem alweer de land-tong, die ver onder hem het vulkanisch eiland met het vasteland verbindt, te onderscheiden. Hij is aangekomen op het vlakkere deel van de helling en nog steeds verwondert hij zich over het waarschuwbord dat hij aan de voet van de berg tegenkwam:

EILLAND BETREDEN OP EIGEN RISIKO

Door de aanwezigheid van de landstrook is het technisch gezien een schiereiland en geen eiland.

Hij controleert zijn hoogtemeter. Volgens het apparaat zit hij bijna op 4000 meter boven de zeespiegel. Ondanks dat hij voor zijn vakantie flink getraind heeft voelt hij zich, zelfs na de rustpauze, nog licht in zijn hoofd. Hij neemt een slok uit zijn veldfles. Hopelijk verdrijft het frisse water zijn beginnende hoofdpijn.

De spelfouten op het bord blijven door zijn hoofd spoken. Waarom een dubbele “L”? De “K” in “risiko” is een veel logischere verschrijving. Maar ja, zo heeft iedereen zijn zwakke punten. Zelf kan hij bijvoorbeeld maar niet onthouden op het “zavel” of “zwavel” moet zijn. Pfoei, de stank wordt nu wel heel sterk. Hij struikelt en het is enkel dankzij zijn reflexen dat hij niet tegen de grond gaat. Even blijft hij met zijn handen op zijn knieën staat totdat de grond is opgehouden met golven. Zijn veldfles begint leeg te raken.

... Was het nu “rozenstruik” of “rozestruik”?

... “Hondenhok”?

... Heeft mijn hond thuis het gas wel uit gedaan?

De steen onder zijn schoen zakt weg en hij landt hard op zijn achterwerk. Verbluft ziet hij dat hij op de rand van de krater zit. Zonder het in de gaten te hebben gehad heeft hij de top bereikt. Hij laat zich achterover zakken en staat voorzichtig op, langzaam, zodat zijn hoofd het bij kan houden. Daarna schuifelt hij terug naar de rand om te zien waar de steen gebleven is.

Dan kantelt de wereld.

De plotselinge luchtstroom maakt zijn geest weer even helder en terwijl de stroperige lavavloer op hem afkomt beseft hij dat het bord de toeristen moet waarschuwen voor de ijle lucht bovenop het schiereiland, het eil-land.

Hij is niet de enige die vreemde schrijffouten maakt.

*Dit verhaal heeft meegedaan aan
de eiland-schrijfwedstrijd van Schrijfretraite.*

Schrijftips

De volgende schrijftips zijn verschenen op Schrijven Online.

Maak optimaal gebruik van een notitieboekje

Als schrijver heb je altijd je notitieboekje bij je. Je weet maar nooit wanneer je die geniale inval krijgt. Maar moet je nu als een neuroot elke gedachte die in je opkomt opschrijven?

Nee, een boswandeling hoeft niet altijd uit te monden in een brainstormsessie. Laat een idee gerust even bezinken terwijl jij je gedachten er over laat gaan. Grote kans dat het idee een stuk bruikbaar wordt als je het straks in plaats van nu opschrijft.

Een opzet van een scene zoals:

“Het eindgevecht vindt plaats in het tuinschuurtje: de held valt het monster aan met een tuinslang, waardoor het monster in de hakselaar valt.”

kan dan wijzigen in:

“Bij nader inzien, een monster dat niet tegen water kan is ronduit cliché. De held kan beter een ladder op het monster laten vallen. Daarna neemt hij diens tentakels te grazen met de kantjesmaaier.”

Nu zijn er genoeg mensen die een notitieboekje onzin vinden. Goede ideeën blijven vanzelf hangen, zeggen zij, maar zelf gok ik er liever niet op dat dat ingenieuze plot weer naar boven komt drijven op het moment dat ik het nodig heb. Je zult net zien dat ik die geniale formulering waarmee ik het idee onder woorden had weten te brengen me op dat moment met geen mogelijkheid meer voor de geest kan halen.

Mijn advies is dus: leg even die boterham of tandenborstel neer, zet je auto aan de kant en schrijf op dat idee. Roald Dahl deed dat ook, dus het zal vast wel ergens goed voor zijn.

In de volgende schrijftip zal ik het hebben over wat je moet doen als je een keer je notitieboekje vergeten bent.

Help, ik ben mijn notitieboekje vergeten!

Iedere schrijver weet het: je notitieboekje is je beste vriend. Aan hem kun je al je invallen toevertrouwen als je je niet achter je laptop bevindt. Hij vergeet nooit iets. Maar wat als je je onderweg realiseert dat je je vriend thuis op de keukentafel hebt laten liggen, vlak naast je onafscheidelijke fijnschrijver?

Gelukkig bestaat er een beproefde techniek om goede ideeën in je geheugen weg te schrijven zonder dat je de steekwoorden van je nieuwe verhaal lijn als een mantra moet blijven herhalen totdat je thuis bent.

Kijk om je heen. Waar bevind je je op dit moment? Rijd je net langs een vijver als je tot de conclusie komt dat er in je verhaal een verhuisbusje voor moet komen? Beeld je dan in dat in de vijver een busje dobert, de ontstoken lichten net onder het wateroppervlak.

Moet er in je verhaal met dat busje een olifant vervoerd worden en staat er naast de vijver een bankje? Dan zit er op dat bankje een olifant met de strippenkaart in de aanslag. Merk op hoe hij de kaart geklemd tussen zijn linkerpoot en zijn buik vasthoudt.

Onder de douche, dé plek bij uitstek om geen notitieboekje bij je te hebben, lukt dit ook:

je haar zit net vol met shampoo als je er achter komt dat wat je verhaal nog mist een mythologisch wezen is met een huid bestaande uit gloeiende kooltjes. Beeld je op zo'n moment in dat dit wezen zich in een mist van stoom staat te wassen aan jouw wastafel.

Als je je dan ook nog eens voorstelt dat hij je vraagt waar je je haarlak hebt staan, geloof mij maar, zo'n steekvlam, die vergeet je niet snel.

Sommige mensen hebben een goed geheugen voor geluiden, anderen kunnen zich geuren goed herinneren, maar de meeste mensen zijn visueel ingesteld en zullen geen moeite hebben het beeld van een normaal voorwerp op een abnormale plaats te onthouden, ook al is dit beeld verzonnen. De volgende keer dat je weer langs de vijver fietst zal de scene met de olifant als vanzelf weer naar boven komen drijven, inclusief de verhuisbus. En die keer heb je je notitieboekje uiteraard weer wel gewoon bij je.

Hoe maak je een boektrailer

Een tijdje geleden kwam ik op YouTube een trailer voor een boek tegen. Jawel, een trailer voor een leesboek. En dat terwijl het boek nog niet eens verfilmd was. Dat kon ook niet, want het boek was nog maar net uit.

Ik ben waarschijnlijk nog de enige die zich over dit fenomeen verbaast, maar dat zal wel komen omdat ik nog niet zo lang in de schrijverswereld meedraai. En ergens is deze ontwikkeling ook wel logisch. Waarom zou je naast de mogelijkheden die internetwinkels, fora en sociale media je bieden ook niet het medium film gebruiken om je boek onder de aandacht te brengen?

De eerste boektrailer zag het licht in 2003, dus helemaal nieuw is het fenomeen niet. Tegenwoordig ligt de prijs van een camera binnen ieders budget en vaak krijg je er gratis montagesoftware bij, dus is het voor de schrijver van vandaag kinderspel om een eigen trailer te maken. Tenminste, voor de schrijvers die de volgende tips ter harte nemen.

1 – Een film is geen boek

Bewegend beeld is een ander medium dan geschreven tekst. Een boek bevat alleen woorden, een boektrailer daarnaast ook beeld en geluid. Wees je daar goed van bewust. Pas dan zul je deze extra elementen in je voordeel kunnen laten werken.

2 – Weet wat je wilt vertellen

Gelukkig heeft het doel van een boektrailer daarentegen weer veel overeenkomsten met die van de flaptekst op je boek. Je maakt er je potentiële lezers nieuwsgierig mee. Neem de tijd om te bedenken wat je binnen die paar minuten wilt vertellen, want ook voor een filmpje geldt: hoe korter, hoe beter.

3 – Bekijk andere boektrailers

Er is geen leukere manier om inspiratie op te doen dan naar andermans werk te kijken. Wat werkt wel en, vooral, wat werkt niet? Met boeken is lang niet zoveel te verdienen als met een bioscoopfilm, dus veel boektrailers zijn met een beperkt budget gemaakt. Desondanks zitten er soms regelrechte juweeltjes tussen.

4 – Vraag hulp

Indien mogelijk, roep de hulp in van iemand die ervaring heeft met het maken van filmpjes. Jij bent de schrijver, maar het maken van een pakkende trailer is een vak apart. Je bespaart jezelf al een hoop frustratie door iemand in de arm te nemen die weet hoe dat montageprogramma werkt en aan welke eisen een filmpje moet voldoen om op YouTube gezet te kunnen worden.

5 – Copyright

Je kunt niet zomaar muziek van een bekende artiest of film onder je trailer monteren. Gebruik rechtenvrije muziek of vraag die amateurband bij je in de buurt of ze iets voor je willen componeren. Hetzelfde geldt voor het foto- en filmmateriaal dat je gebruikt. Je voorkomt zo dat je trailer opeens door YouTube geblokkeerd wordt of, nog erger, dat je reclamefilmpje je een boete oplevert.

6 – Teaser

Binnen de sociale media helpt het om je boodschap meerdere keren onder de aandacht te brengen. Heb je nog tijd en inspiratie over, overweeg dan om voordat je officiële boektrailer online gaat de massa warm te maken met een paar teasers. Als je dit goed aanpakt, zul je dit terugzien in het aantal bezoekers van je trailer en het aantal slaapzakken voor de boekenwinkel.

Zie ook www.2dtrilogie.nl/boektrailers of dit artikel op de 2D-website voor enkele voorbeelden van boektrailers.

Hoe verwerk ik een vreemde taal in mijn tekst?

Is het raadzaam om Engels in een verder geheel Nederlandstalige tekst te gebruiken? Ik kan natuurlijk de eer voor mezelf houden, maar het was deze vraag op het forum van Schrijven Online die me op het idee van deze schrijftip bracht.

Net als met het gebruik van moeilijke woorden ligt het eraan of de doelgroep waar je je stuk voor schrijft de buitenlandse termen zal begrijpen. Zijn de lezers bekend met het jargon dat je gebruikt of zijn ze wat dat betreft complete analfabeten? Een bijkomend probleem is dat de doelgroep vaak zo groot is dat deze vraag niet eenduidig te beantwoorden is.

Stel jezelf daarom eerst de volgende twee vragen:

- * Wat is het doel van mijn buitenlandse stukje tekst? Wil ik er een sfeer of juist informatie mee overbrengen?
- * Is het gebruik van een vreemde taal de enige manier om dit doel te bereiken?

1 – Vreemde woorden: soms kun je er niet omheen

Bij het schrijven in de hedendaagse Nederlandse taal zijn buitenlandse uitdrukkingen soms onontkoombaar. Een aankondiging van een diskjockey klinkt niet geloofwaardig als er geen van het ABN afwijkende uitdrukkingen in voorkomen. Chat-berichtjes wemelen doorgaans van de LOL's en OMG's en voor sommige ingeburgerde woorden bestaan überhaupt geen fatsoenlijk klinkende Nederlandse varianten. Maar vaak is het gebruik van dit

soort woorden geen probleem omdat bijna elke Nederlander ze dagelijks gebruikt.

2 – Zet de vertaling erbij

Als het gebruik van een vreemde taal in je tekst onvermijdelijk is kun je met een toegevoegde vertaling werken. Een toerist trekt bijvoorbeeld door de Afrikaanse binnenlanden en ontmoet daar een inboorling. De vertaling van het dialect dat de inboorling spreekt kan op een natuurlijke wijze in het verhaal verwerkt worden door dit door de aanwezige gids te laten doen.

3 – Maak gebruik van context

Soms maakt een beschrijving van de mimiek, gebaren of de situatie een letterlijke vertaling overbodig:

*‘Lumivyöry!’ schreeuwt onze skileraar.
Geschrokken kijken we in de richting die hij aanwijst. Een deel van de ijswand is afgebroken en komt met donderend geraas op ons af.*

4 – Is een vertaling wel nodig?

*Het groene wezentje wiebelde even met de antennes op zijn voorhoofd.
‘Wragbl nowblaglwaw blawgrmbl nawgawa.’*

Hoogstwaarschijnlijk zal de aangesprokene hier ook niets van verstaan en komt het zelfs vreemd over als de lezer van een vertaling wordt voorzien. Niet doen dus.

5 – Vertaal niet alles

Het is niet altijd nodig om complete zinnen in een vreemde taal te zetten om een buitenlandse sfeer op te roepen:

Met een ratelende tongval legde de monteur ons uit dat het oliepeil zo laag stond dat de kleppen in de carburateur het ritme van de V-snaar niet meer bij konden houden, waardoor de versnellingspook de orchideeën in het handschoenvak in de weg waren komen te zitten.

‘Si, claro,’ knikte ik, ‘maar kunt u dat nog een keer zeggen? En dan iets meer tranquilo?’

6 – Show, don’t tell

In bepaalde gevallen is het gebruik van een vreemde taal niet eens nodig. Als twee Britten met elkaar aan het keuvelen zijn hoef je niet te benadrukken dat ze dit in hun moedertaal doen. Het enige wat je moet doen is tussen neus en lippen door vertellen dat ze een bolhoed dragen, genieten van een kopje thee met een wolkje melk of een prachtig uitzicht hebben op een verre-gende Tower Bridge om de exotische locatie duidelijk te maken. Mocht je na al deze alternatieven toch nog grote stukken in een vreemde taal willen toepassen, neem dan de tip die ook op het Schrijven Online-forum werd gegeven ter harte: vraag iemand die uit het betreffende land komt of deze de niet hilarisch bedoelde foutjes uit je tekst wil halen. Want jij kunt beter Nederlands dan een Brit, maar een Brit kan beter Engels dan jij. Toch?

Hoe brei ik er een eind aan?

Vele schrijvers lopen er tegen-aan: je kreeg een fenomenaal idee en was vol goede moed aan het schrijven geslagen, maar ondertussen ben je honderden bladzijden verder en het knagende gevoel dat je verhaal nergens naar toe gaat wordt met elke alinea sterker. Het einde is zoek. Hoe krijg je je verhaal terug op de rails, zodat iedereen die je boek uitleest niet zal kunnen wachten tot je volgende roman?

Tja, deze vraag is niet eenvoudig te beantwoorden. Zonder te weten waar je verhaal over gaat wordt het voor mij moeilijk om een nuttige schrijftip te formuleren. Laten we daarom eerst eens kijken naar wat voor soort eindes er zoal bestaan. Als je namelijk weet waar je naar toe wil wordt het uitstippelen van een route een stuk eenvoudiger.

1) De Happy End

... En ze leefden nog lang en gelukkig.

Voorbeelden: sprookjes, chicklits.

De clou hoeft je niet per sé van mijlenver aan te zien komen, zolang je je maar houdt aan de voorgeschreven regel: hem en haar, aan het eind krijgen ze elkaar.

2) De Comic Relief

Wat was dat spannend zeg!

Voorbeeld: Suske & Wiske.

Hemel en aarde zijn bewogen, zowel de held als de slechterik zijn door diepe dalen gegaan, maar uiteindelijk is alles toch nog goed gekomen. Om het laatste restje spanning weg te nemen wordt er besloten met een flauwe grap en een vette knipoo.

3) De Plotselinge Plot Twist

WTF?!

Voorbeelden: de korte verhalen van Roald Dahl.

De laatste alinea of, nog beter, de laatste zin zet het verhaal compleet op zijn kop. De lezer beseft dat de details die onbelangrijk leken toch een grote rol in het verhaal speelden.

4) Het Open Einde

Het monster is dood ... of toch niet?

Voorbeelden: sequels, trilogieën.

Het hoofdplot is netjes afgerond, maar er zijn nog wat losse eindjes die om een vervolg schreeuwen. Of de epiloog blijkt een nieuwe intrige te bevatten. Het toepassen van een dergelijk einde is een beproefde techniek om je lezers aan je te binden.

5) De Slechte Afloop

Het probleem leek te zijn opgelost, maar de hoofdpersoon blijkt het alleen maar erger te hebben gemaakt, dus zet hij het maar

op een lopen.

Voorbeelden: Donald Duck-verhalen waar bordjes met “Verweggistan” in voorkomen.

6) De Andere Slechte Afloop

‘Vertel mijn vrouw dat ik van haar houd.’

Voorbeelden: Saving Private Ryan, laatste deel van The Matrix

Aan het eind gaat de held dood. Om het voor de lezer nog enigszins verteerbaar te maken wordt het hogere doel wel bereikt.

7) De Bal Is Rond

Het verhaal eindigt waar het begonnen is. Dit kan het terugkeren van een handeling, een sfeer of enkel de beginzin zijn. Ondanks de herhaling heeft de slotzin een andere betekenis gekregen.

Voorbeeld: het korte verhaal “Zwemkampioen” (zie blz. 32).

Als deze varianten je nog niet op een idee hebben gebracht, raak niet in paniek. Leg je pen neer, zet je laptop op de sluimerstand en ga even wat anders doen. Bij een verhaal dat op een dood spoor zit kun je het beste even wat afstand nemen. Maak een wandeling, neem de tuin onder handen of ga bijpraten met de buurvrouw.

Tip: neem je notitieboekje mee!

Frisse blik

Soms zit je muurvast met je verhaal. Gelukkig helpt het in zulke gevallen als iemand er met een frisse blik naar kijkt.

Bij haar bestaat er niet zoiets als een stomme vraag. Ze verzorgt de handwerkkrubriek van ons blad en geeft me altijd het gevoel dat ik welkom ben.

‘Dat korte verhaal bij het artikel over de brandveiligheid op markten, hè,’ begin ik als ik haar kantoortje binnenklos, ‘Ik loop er he-le-maal mee vast. Ik laat een klant met een verkoopster in gesprek raken, opeens vliegt er wat in de fik, maar gelukkig lukt het ze op tijd het vuur te blussen. Punt. Verder kom ik er niet mee.’

Bij haar val ik altijd met de deur in huis. Ik weet het. Ze heeft haar handen van haar toetsenbord gehaald en kijkt me over haar bril vriendelijk aan.

‘Oké, er zit actie in. De brand gaat aan en de brand gaat uit, maar daar houdt het dan ook mee op. Het lukt me niet er wat intrige in te brengen.’

Ze pakt haar theemok en roert er afwachtend in.

‘Ik heb al wel een idee om de brand door een onhandigheid van de klant te laten ontstaan. Als hij dan ook de brand weer weet te doven is de verkoopster hem daarvoor dankbaar en heb ik meteen een leuk romantisch einde. Maar dan moet het doven van het vuur wel op een onverwachte manier gebeuren.’

Mijn collega neemt een slok, maar haar blik blijft me meelevend volgen terwijl ik door het kamertje ijsbeer.

‘Een brand kun je met water doven, maar dat is niet origineel.’

Met een branddeken dan? Het is niet logisch dat ze die in een kraampje op de markt hebben.'

Ze hoort mijn brainstormsessie aan terwijl ze aan de rits van haar fleecestof pluist.

'Ik kan hem ook de vlammen laten doven door de omgeving er omheen vacuüm te laten trekken,' ratel ik door, 'Nee, dat is helemaal onzin. Een brandblusser dan?' Met een zucht sta ik stil. 'Misschien moet ik niet zoeken naar een onverwacht blusmiddel, maar naar een omgeving waarin het blusmiddel ongewoon is.'

Ik kijkt haar kantoortje rond. Haar bureau ligt vol geprinte A4-tjes en gele Post-it's. Ze heeft weer van dat ambachtelijk meergranenbrood in haar trommeltje zitten.

'Ik wil alleen niet het verhaal zich in een postapocalyptische wereld laten afspelen waar bluswater schaars is. Ik denk ook niet dat de hoofdredactie dat bij het artikel zal vinden passen.' Mismoedig staar ik naar buiten. Aan het venster hangen regendruppels van de bui die net overgetrokken is. Ik voel dat ze me nog steeds meelevend gadeslaat.

Dan voelt het alsof alles op zijn plaats valt. 'Weet je, misschien moet ik het verhaal toch maar in de toekomst situeren.' Ik loop de kamer uit. Ze kijkt me tevreden glimlachend na.

Soms is het niet eens nodig dat je gesprekspartner iets terug zegt. Luisteren alleen kan al genoeg zijn. Misschien hebben daarom zoveel schrijvers een kat.

*Benieuwd naar het eindresultaat?
Lees het korte verhaal "Fleece"*

Fleece

De wolken wijken eindelijk en een waterig zonnetje breekt door. Voor haar kraampje begint het langzaam weer druk te worden en tevreden schenkt ze zichzelf nog een bekertje thee in. Ze heeft haar breiwerk weer opgepakt als ze merkt dat een oude man voor haar kraampje stil is blijven staan. Hmm, niet bepaald het type dat voor zijn vrouw wat knotten wol komt kopen.

‘Zit er iets van je gading bij?’ informeert ze terwijl ze hem over haar bril aankijkt. Wel, zo oud is hij ook weer niet.

‘Mijn excuses dat ik het zo direct vraag, maar klopt het dat je hier voor het eerst staat?’

Zijn warme glimlach doet haar even aarzelen.

‘Het is niet de eerste keer dat ik op een markt sta, hoor,’ ze zet een paar steken, ‘Ik bezit deze handwerkkraam al jaren, maar inderdaad, ik ben vandaag voor het eerst hier in deze stad.’

‘Dat dacht ik al,’ er verschijnen geamuseerde rimpeltjes naast zijn ogen, ‘Ik had je hier nog niet eerder gezien’.

Ze laat haar breiwerk zakken.

‘Je komt hier vaker, zo te horen.’

‘Ik heb jarenlang zelf een kraam gehad. Maar op een gegeven moment merk je dat je te oud voor dit werk bent geworden en dan doe je er goed aan ermee te stoppen.’ Hij kijkt rond naar de andere kraampjes die eveneens uit kunstof panelen zijn opgebouwd en snuift de door de regen opgefriste lucht op. ‘Maar ik kan het niet missen. Ik zoek mijn oud-collega’s nog elke keer op als de markt in de stad is.’

‘Zozo, een oud-markthandelaar,’ knikt ze. ‘Zeg, heb je zin in een bakje thee?’

Ze legt haar breiwerk neer en pakt de kan van het warmhoudplaatje. Peinzend bekijkt ze de inhoud.

‘Ik zal dadelijk weer wat bij moeten maken. Jammer dat de dichtstbijzijnde watertap zo’n eind lopen is. Alle kraampjes hebben tegenwoordig electriciteit, maar privé stromend water zit er voorlopig nog niet in.’

Ze rommelt in de doos met roerstaafjes en plastic bekertjes.

‘Met of zonder suiker?’

‘Tja, in de tijd voordat deze kraampjes werden geïntroduceerd was het behelpen,’ hij klopt op het aluminium frame dat de kunststof zijwand omlijst, ‘De werkomstandigheden zijn tegenwoordig een stuk beter. Zelfs met slecht weer zit je warm en droog. En ook het plein hebben ze onder handen genomen.’

Ze werpt een blik op de straatstenen voor haar kraam. De plassen van de regenbui zijn al allemaal verdwenen.

‘Jullie stad heeft dit plein inderdaad van een geweldig goede afwatering voorzien.’

Haar oog valt op het kraampje aan de overkant.

‘Volgens mij staat daar nog zo’n ouderwets kraampje.’

De man kijkt even om.

‘Dat klopt. De oude Joris is de enige in de stad die nog zo’n oud open ding met van die stalen staanders heeft.’ Meewarig bekijkt hij het zeildoeken gevaarte. ‘Hij kan er geen afstand van doen, ondanks dat hij de constructie niet eens meer in zijn eentje kan opzetten. Maar het past wel bij zijn koopwaar, dus laten we hem maar, hè.’

Ze staart naar de overkant, naar de man achter de uitgestalde ambachtelijke meergranenbroden. Meer dan een pet, een shirt en daarover een kraagloze jas heeft hij niet aan.

‘Gaat hij het niet koud krijgen, in zo’n kraampje zonder achterwand?’

‘Waarschijnlijk wel. Het loopt alweer naar het einde van de herfst.’

Ze fronst bezorgd.

‘Misschien moet ik hem een knot wol kado doen. Kan ‘ie er warme wanten van laten breien.’

‘Gebreid? Dat houdt de wind en de regen toch niet tegen?’

‘Gewone wol niet, maar als je fleece-wol gebruikt en het daarna goed wast zodat het krimpt wel.’

De man trekt vragend een wenkbrauw op.

‘Hier kijk maar eens,’ ze heeft een knot gepakt en werpt het hem toe, ‘Getextureerd garen, voel maar.’

Enigszins verbaasd ziet ze dat de man een fractie van een seconde wacht met zijn hand op te tillen. Als hij dan toch, veel te laat, de bol probeert te vangen grijpt hij er compleet naast. De knot wol stuitert tegen zijn bovenarm en stoot de theekan omver. Snel vist ze de kan uit haar natte koopwaar. In haar ooghoek ziet ze iets oplichten. De fleece-wol is in de plaats van de theekan op het warmhoudplaatje blijven liggen en heeft vlam gevat. Even heeft de schrik haar in haar greep, dan houdt ze de kan omgekeerd boven de vlammen. Er vallen slechts een paar druppels uit. Een theedoek. Ze zet de kan weg en rommelt in de dozen die ze onder de tafel heeft gezet. Verontrust stelt ze vast dat ze alleen maar gebreide truien en sjalen bij zich heeft en die durft ze niet op de vlammen te leggen. Ze verwacht dat deze veel te gemakkelijk in brand zullen schieten. Ze heeft water nodig. De centrale tap bevindt zich bij de EHBO-post, maar ze vreest dat als ze die bereikt heeft het grootste deel van haar kraampje al in vlammen zal zijn opgegaan. Verwilderd speurt ze de straat af naar een achtergebleven plasje regenwater. Als ze nu eens de natgeworden knotten boven het vuur uitwringt? Waar is de regen als je hem nodig hebt?

Opeens staat de man weer voor haar. Hij leegt de volle theekan over de vlammen en verschrikt doet ze een stap achteruit als ook aan haar kant het water van de tafel stroomt.

‘Dank je wel,’ stamelt ze beduusd.

Een flinke groep mensen heeft zich voor haar kraampje verzameld, maar deze kan ze geruststellen. Ze is alleen wat geschrokken, de schade is beperkt gebleven en iedereen loopt opgelucht weer verder.

De man legt een breinaald neer.

‘Deze heb ik even geleend,’ verontschuldigt hij zich. ‘Ik realiseerde me gelukkig op tijd dat de dichtstbijzijnde waterbron hier aan de overkant is.’

Haar blik gaat even naar het kraampje aan de overkant. Ze kijkt hem niet-begrijpend aan.

‘Die oude kraampjes hebben de onhebbelijkheid dat er na zo’n

bui als daarnet altijd water op het zeildak achterblijft,' legt hij uit. 'Vroeger gebruikten we een bezemsteel om het zeil iets op te lichten, waarbij je er altijd op moest letten dat er niet net een klant onder stond. Ik heb daar nu deze breinaald voor gebruikt en de kan eronder gehouden.'

'Toen je over de markt van vroeger vertelde, bedoelde je waarschijnlijk niet dat je dat alleen van horen zeggen had.' Ze merkt dat haar stem beeft. De schrik is nog niet helemaal verdwenen.

'Je hebt zelf nog met die oude kraampjes gewerkt, hè? Hoe oud ben je eigenlijk?'

De man noemt zijn leeftijd. Haar ogen lichten vol bewondering op.

'Je ziet er nog goed uit voor je leeftijd. Heel goed.'

Hij haalt glimlachend zijn schouders op.

'Het heeft zo zijn voor- en nadelen. Het is vooral een kwestie van goed op jezelf letten. En geld opzij zetten voor een facelift.'

Weer die pretrimpeltjes naast zijn ogen. De zon komt vanachter de laatste wolk tevoorschijn en ze voelt een dankbare warmte door haar heen stromen.

'Ik neem aan dat je vanavond nog in de buurt bent,' zegt ze op zachte intieme toon, 'Heb je zin om aan het eind van de dag samen ergens wat te gaan drinken?'

De man kijkt haar verlegen aan.

'Kun je dat nog een keer herhalen?' verontschuldigt hij zich, 'Mijn reflexen zijn niet meer zo goed, maar ook mijn gehoor is niet meer wat het geweest is.'